

правопорушення, ставити на превентивні обліки поліції, виносити термінові заборонні приписи. Поліцейські, які входять до складу секторів пройшли відповідне навчання у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Список використаних джерел

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.

2. Пояснительный доклад к Конвенции Совета Европы о предотвращении и борьбе с насилием в отношении женщин и домашним насилием. Серия договоров Совета Европы (CETS) – № 210, Стамбул, 11.V.2011. URL: <https://rm.coe.int/explanatory-ic-rus-web/16808e9a2a>

3. Закон України «Про охорону дитинства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті ч.1 ч. 2 ст. 173-2). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10>.

5. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

Єфремова О. М.,

здобувач ступеня вищої освіти
«магістр» за спеціальністю
«Право» 1-го курсу

ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЛЯ

Написано опираючись на власний досвід, Кримінальний кодекс України, а також досвід знайомих мені людей.

Домашнє насилля – це велика проблема нашого суспільства. На самперед, неможливо визначити точну кількість випадків домашнього насилля, через те що, далеко не всі повідомляють про це. Тому хоча вже існує багато засвідчених випадків, ще більше залишаються без уваги. І хоча коли мова йде про домашнє насилля стаття 126¹ КК України визначає що «Домашнє насилство, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насилства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних

страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи» я хочу поговорити про несвідоме систематичне психологічне насилля тому що на мою думку це така ж актуальна проблема як і умисне психологічне насильство.

Саме таке психологічне насилля є найрозповсюдженішим і найнебезпечнішим. Тому що, хоча, фізичне насилля завдає фізичної шкоди, але у багатьох випадках фізичне насилля супроводжується також психологічним тиском. Також, психічне насилля найчастіше люди не вважають за насилля, перш за все тому що воно проходить в невидимій формі, і впливає на внутрішній, емоційний і психологічний стан людини. Тобто сам процес і ефект є невидимим для звичайних людей, не маючих певних знань в області психології.

Саме тому що психологічне насилля відбувається найчастіше в усній формі, і не залишає видимих слідів, таке насилля є найнебезпечнішим, так само не можливо доказати умисне воно було чи ні. Майже неможливо доказати його без свідoctва інших людей або відео-, аудіозаписів, саме це є одним із факторів, які наштотхнули мене на висновок що саме психологічне насилля є найнебезпечнішим. Другим фактором є можливий масштаб психологічної травми.

Нажаль таке насилля може бути будь-де, на роботі, на навчанні, серед друзів і, найстрашніше, в сім'ї. Ще гірше, що у більшості випадків це все починається з дитинства. Наприклад малолітня дитина живе з батьками, які інколи або постійно сваряться, вона дивиться на матір яка «пилить» батька, вона дивиться на батька який кричить на матір. Дитина змалечку запам'ятовує як матір обзиває батька, як батько обзиває матір у відповідь, як вони між собою розмовляють, як принижують один одного, якщо в когось поганий настрій або в когось щось не вийшло. Ця, ще маленька, особа дивиться, і все запам'ятовує. Можливо вона не згадає деталей, але десь в підсвідомості це залишиться, і вже зі своїм чоловіком або дружиною в майбутньому він або вона буде вести себе так. Тому що для цієї особи це нормально, вона так виросла, вона до цього звикла. А чого б не звикнути, коли в тебе батьки так «спілкуються», ти з друзями так «спілкуєшся», тому що і в них батьки так «спілкуються». І ніхто не замислюється, що таке «спілкування» не є правильним, що таке «спілкування» може ображати, принижувати інших людей. Тому що коли одна людина каже

іншій щось неприємне, то навряд той кому це сказано спокійно це прийме, він засмутиться, він відчує душевний біль, він розлютиться, і скаже щось неприємне у відповідь. І це призведе до подальших суперечок, ще більшої кількості озвучених огидних речей. І ні один з них не замислиться, що та, інша, людина, кому він говорить всі ці принижуючі слова, може після сварки, піти не просто додому і забути це все, а піти і покінчити життя самогубством, тому що ця сварка, була за сьогодні не перша, а була всього лиш останньою краплею, яка штовхнула його на цей крок. Нажаль часто буває так, коли ми не замислюємось над словами які кажемо іншій людині. В тому числі в сім'ї.

Також часто буває, коли батьки на якусь новину від дитини, будь то успіх чи невдача, ідея, ціль, мрія, відповідають не втішними словами або підтримкою, а приниженням, або порівнянням її з іншою дитиною, сином/донькою знайомого, однокласницею, чи кимось іншим. Це також негативно впливає на психологічний стан дитини. Дуже добре якщо такий підхід її змотує до кращих результатів. Але якщо ні? Якщо дитина після цього образиться? Не тільки на батьків які їй це сказали, але й на ту, іншу дитину яку поставили у приклад. Дитина подумас, що вона не подобається батькам такою яка вона є, і буде намагатися змінитися. Але її батькам знову щось не сподобається, тому що вони не хотіли її міняти, вони хотіли щоб вона стала кращою ніж інші. Але дитина цього не розуміє, вона буде вважати, що вона не подобається їм така яка є, вона буде намагатися змінитися, а якщо і після цього батьки будуть незадоволені, вона просто розчарується, відгородиться від батьків. А потім що відбувається? Батьки не розуміють чому так сталось, чому їх дитина з якою у них було все добре, раптово перестала ділитися з ними своїми думками, переживаннями, перестала з ними розмовляти, окрім «привіт, як справи, нормально, бувай». Звісно не тільки батьки можуть своїми діями заподіяти моральну шкоду дитині. Будь-які родичі можуть не аби як морально тиснути на людину. Діти також вміють маніпулювати, особливо якщо батьки дуже багато їм дозволяють.

А все це відбувається тому, що люди не розуміють своєї помилки. Все це психологічне насилля, і в багатьох випадках воно відбувається не усвідомлено. Звісно багато випадків коли психологічне насилля відбувається свідомо, і сплановано, і це

ще гірше. Це означає що особа, свідомо «ламає» іншу особу, для будь-яких своїх цілей. Маніпулювання, образа, шантаж, моральний тиск, все це має великий вплив на людину, і деякі люди знають як це використовувати проти інших.

Але якщо повернутись до несвідомого психологічного насилля, то в таких випадках людина може просто не помічати, як її слова чи дії впливають на інших людей. В такому випадку для поліпшення, або навіть виправлення ситуації, може бути достатньо розмови, в якій люди обговорять свої проблеми, і вирішать як далі краще взаємодіяти. В деяких випадках можливо прийдеться звернутись до психолога для покращення ситуації. Але не всі захочуть розмовляти, інколи страх, сором, звичка, або позиція «так завжди було» можуть завадити такій розмові. Особливо тяжко може бути знайти спільну мову між дитиною і батьками, коли вони вже заподіяли шкоду своїми діями, але досі не розуміють, що саме вони зробили не так.

Тож для запобігання такого я хочу запропонувати деякі заходи.

По-перше це робота з психологом, і я кажу не про сеанси з психологом віч на віч, а про лекцію про домашнє насильство в навчальних закладах. Не знаю як саме працюють психологи в інших школах, але в моїй, психолог раз на декілька років давала нам завдання намалювати малюнок і на цьому все закінчувалось. Тому я б хотіла запропонувати ввести в шкільну програму хоча б декілька лекцій про домашнє насилля, його види, його шкоду, способи його запобігання, і як самому не стати кривдником.

По-друге, це видання книжок на цю тему. Люди в більшості випадків з більшим бажанням прочитають невелику книжку, з текстом який не набитий психологічними, юридичними та іншими незрозумілими термінами, який простий для сприйняття будь-якій особі, незалежно від рівень освіти і віку. В таких книжках коротко можна охарактеризувати види насилля та способи їх запобігання, та боротьби з ними. Також можна зробити яку-небудь телепередачу, або навчальне відео, або навіть серію відеороликів на Youtube, у facebook, чи в інших соціальних мережах, в якому кваліфіковані спеціалісти розкажуть про домашнє насилля і способи його запобігання. Звісно таких роликів в різних соціальних мережах багато, але я пропоную саме навчальний формат, в якому навчати будуть кваліфіковані, досвідчені спеціалісти, а не випадковий блогер.

До того ж такі відео необхідно розмістити на офіційних каналах, сайтах Українських газет, радіо, телеканалів, тобто там де можна буде його легко знайти і подивитись.

Клементьєва М. С.,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент кафедри
конституційного права та прав людини
Національної академії внутрішніх справ
Сьох К. Я.

ПРОБЛЕМА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА НАД ДІТЬМИ

Домашнє насильство над дитиною є проблемою, яка існує у багатьох країнах світу. Поняття «дім» та «насильство» здаються несумісними та такими, що не мають права стояти поруч. Слово дім навіть є любов, захист і безпеку. Однак у світі щороку зазнають страждань та гинуть сотні дітей та дорослих не від рук злочинця з вулиці, а від рідної, близької та дорогої людини.

Проблема домашнього насильства є предметом дослідження багатьох науковців, зокрема таких, як Ю. А. Антонян, О. М. Бандурка, М. І. Бажанов, І. Г. Богатирьов, В. В. Василєви, В. В. Вітвіцька, А. А. Вознюк, О. М. Джужа, А. П. Закалюк, О. Г. Кальман, О. Г. Колб, І. І. Карпець, О. М. Костенко, О. В. Максисенко, В. О. Меркулова, В. О. Туляков, Л. П. Фріс, Т. В. Циганчук, В. І. Шакун та ін.

Законодавство, що регулює питання про запобігання та протидію домашнього насильства над дітьми складається з Конституції України, міжнародних договорів, Закону України «Про охорону дитинства», Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та інших нормативно-правових актів щодо недопущення насильства.

Жорстоке поводження з дитиною – це будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини [1].